

Фонд 1-3567 / 1
Тернопільської області
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
266

Архів з бідою.
Чортківсько-Бережанська округа ОУН

ПАПКА

для 266

паперів

Сустілько-політичний ошвед
[Кай'енець - Подільської округи ОУН]
за квітень-липень 1946р.

Крайні дати: 15 серпня 1946р.
Кількість документів: 1
20 р.

Кількість аркушів: 4
Зберігати: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області

р-3567 / 1 Спрва 266

Ленінська-Коммуна.

ОДНО-ПОРІВНЯЛЬНИЙ ОРДЕН
(завіть - липень 1946)

1. Характеристика та особливості населення.

Життя населення Ленінської-Коммуни - це безперервна боротьба за квіт-
ковий, безперервна праця, велика праця, повсюди і надійно виконані по-
дання, страх перед війною, розсіювання, конфліктів приватних і п.п.
Життєвий ритм життя колгоспників - це робота і боротьба: моральні
критерії, виснаження, одна нота - це віра. Найбільше витримувати кучини,
і то, як старі, так і молоді. Крім представників жіноцтва, особливо
во молоді дівчата. Вони одержали, ходять у війни в колоннах, різно в заб-
ричному. Майже всі вості. Висока воля побачити не тільки демократично-
стих.

Всього людей в жорні, особливо в деяких селах, не впереміні пакути.
в. Іванівка, Саванівка в 1-му жорні в сіня 70 населення. Не
стосуються особливо молоді, серед яких ця хвороба /трансп./відома а бу-
дівлю лише. Найбільше вмирають жорні в не містах, не міських се-
лах, та там, де нагромаджувалося влітку.

Головна, як і колись почути серед населення, незалежно від віку, полу,
чи стану, це задоволення про життя, про голод, жаріти не раїти та вла-
ду. Жіт - це в першу та основна проблема в житті населення. Чи не ро-
баті, чи вдова, в жорні і у молоді, в селі, чи в місті - всі почу-
те ризику про життя, про те, що "я це сьогодні нічого в році не маю"
і т. п.

Вільнолюбна пропаганда дала горля, до якого часи мирного будів-
ництва, та, що жила колгоспників та робітників була в-дні-но-дні
праця. В діяльності в містах, життя населення стало поразко заміти:
вимоги зі сторони влади до населення більшими постійно, запята за
праці менше, або й немає ніякої. Баче терор над та інших партійних
вельно: всі до побачити розсію. Молодші більшовики маю цього гра-
дівницький характер, і в першу означують в житті великої виснажені та,
застримувань, обману, підступу і т.п. Іли самим більшовиків виставили
населення проти себе. Ненависть до більшовицького режиму ввели вели-
чюна. Ніде серед населення не почуто прихильного слова на адресу
більшовиків. Від свідків не хоче ніхто, крім частини адміністрації, та
забезпечена матеріально /партія, над, сільські і міські рад. установи/
се безурядованих олівців, яких можна знайти серед усіх верств населення.
Інші, це правда, в дуже мале. Завіть дала партія, які побували в
західній Європі, побачили ізна життя, до влади ставляться пасивно, а
навіть неприхильно.

В зв'язку з нагромадженнім становище населення помітно погіршало. В ба-
гатьох селах голова колгоспу почали до перед життям звикати, щоб
населення робило собі в худобі якихось харчів, бо з колгоспів нічого не
одержали. І всі дуже сильно обурили населення. Обурення в деяких селах
перешло в протест. Протестували навздоки ним на роботу. І так, у се-
лах Іванівка та Ніва, Стратичівського р-ну, Почаївці, Ченорорівського
р-ну і в інших інших населення піднято порозгалю виходили на роботи
до колгоспів. Населення ставило вигоди: "Майте іста-відимо робити!"
Після остраж репресії та масових арештів, над і искусно колгоспників
зінову викликали на колгоспні роботи. Іти організованого співробітництва
колгоспної роботи, в і подорожні вихода на праці. І бували пере-
вали серед інтелігентів та демократів. Так само в селі і в місті
важко бачити в колгоспах. І там влада веде острю боротьбу.

В паролі робітних напарів /вості та жіноцтва/ влада заставила насе-
лення виходити на роботи в надії та в іній сподів. В багатьох селах
населення організувало в і ді на роботи не виходить, навіть при, на
другий день злізти Сав./

Важке населення радше бралося на колгоспну праці, бо хоча плата
була мізерна, але при більшій кількості трудоднів одержувалося більше

жінці. Зраз у зв'язку з'їзавення, що жінки не будуть давати-населення виходить на роботи лише в прикусю, в страху перед терором влади.

На особливу увагу вероюї постави до влади звертань адомобілізавакї та інвалїди. Незащить до влади зродилася, як і серед інших версть населення, через брак засобів до життя, брак матеріального забезпечення їх і їхніх родин. Дувають чертї випадки, коли інвалїди прикладно виступають проти влади, конпретнуучи її. Як приклад подан випадок, який нав мїсце в Інквалїдних. У гразкї в зв'язку з першою річницю "победи над Германією" - райони влади роздавала інвалїдам подарунки. Роздавали оловякї рубанки, які розлапалися в руках. Догато інвалїдів брали ці рубанки на полицї і демонстративно носили по вулицях мїстечка. Весною всі заговорили про війну. Мїтом цей шум трохи притих. Одначе серед населення в велике базання, щоб у мїстї неарїж мїсок звїня, бо у противному випадку голод неминує. Маршало голоду, яка вже в цьогорому подокудя нависла, стоїть у всіх перед очима.

2. Становлення до нашого визвольного руху.

Про нас, як "бандерівцїв" населення знає все. Не всі, що правди в правильно обізнанї з нашим рухом, або правильно про нас поінформовакї. Населення сїм має про нас, у бїльшостї, правильно з'явлення. Воно може бїльшї можливостї з нами стрїчатися, бачити нас, говорити з нами. Станове обізнанї в мїстани, особливо адмінїстраціи, частина якої в нїд впливом бїльшовицької пропаганди. Тї, що неправильно про нас поінформовакї, або не обізнанї з нашим рухом, часто уважають нас за дивертїрїв, за таких, що опинилися у безвихідній ситуації і ї тому боряться в бїльшовицьких, а навіть за бандитів. Таких, правда, в мало.

Все населення, що обізнане з нашим рухом правильно, відноситься прихильно до нас. Воно вважає нас за борців за самостїйну Україну, за носників за впродїї кривди, за таких, що хочуть визволити народ з когосїа. Серед нїсї групи населення бїльшовицька пропаганда впливу не має, як би остання не старалася нас очеркити, закидати нам дивертїрство, бандитизм, вислужництво і т.п. Бїльшовицька пропаганда тут не має впливу це в тому, що населення вже давний-давко в реконалося у бїльшовицькї забрїжаностї. Прихильно до нашого руху ставляться все общество /пова частинов сїльської адмінїстрації/, робїтництво, частина інтелїгенції та адмінїстрації. Адмінїстрація може поїти на декілька груп:

а) Тї, що знаються у "жестї" /другоряднї урядовцї/, загально прихильнї до нас, крім бїльшовицьких вислужницїв. Вислужницькї елемент завжди хоче поївати себе в роботї, вони догодити бїльшовицьким. Не завжди неграмотнї, дурнї. Люди, що найбільше з'явлені народонї в якуру. До них можна зачислити деяких бригадирїв, членів уприв сїл, агентів по заговїаї, фінансистів та інших.

б) В нїсї адмінїстрації опиняються нам тї, що були покривденї бїльшовицькими на противї цього їхнього панування: розвїркуленї, родини заванцїв, судженї бїльшовицькими і т.п. В безгнїзх з них їснує кривна незвнїсть до бїльшовицькїв.

в) Опиняються до нас і тї, що передбачуючи розвал СССР, купують собі в нас забезпечення на майбутнє. При цьому треба також зазначити брак матеріального забезпечення, яке в СССР відіграє чималу роль.

г) Редка адмінїстрації, що партїянї великої-курники, які до нас поставленї верою.

Помалу наших повстанців у терекї /сїкїн, бїлоденнїй перемара/ населення приймає з радїстю. Подї сїльши можна почути розмови, що про "бандерівцїв". Розказують слава-одноку, які те гарнї хлопцї, добре збрекї, удрозникї, відважнї, веселї. Завжди перебїльшують число нове станикїв, а оповїданя про відвагу та подвиги прибирають мало-до не легендарної вїраску. Розголос про "бандерівцїв" розходяться зараз по мїльнок р-ках. Населення навіть горде, якщо в них появляються нове станикї. Коли в бранївському р-кї появилася група повстанців, подї населення при стрїчї в надїям з ЗВБ нахвалялось, що "ї в нас в нас бандерівцї". Населення вїрять, що до в повстанцї, там влада не так гуляе, вони хоча не вїрять в успіх нашої боротьби без зовнїшньої нап

допомоги, вони таки вважали нас за перших і найбільших оборонців на-
роду.

При зустрічі з повстанцями розповідають про свою біду, свої пережи-
вання, розкривають свої найбільші думи, діляться останніми куском хлі-
ба. Багато з тих, які чули про нас, про нашу боротьбу, а не бачили
нас і дуже бажають з нами зустрітись. - "Коли я перше думала, що
хоч зустріти бандерівців та розказати їм про своє життя. Я й не знала,
що вони в сирітці, та що все знають про страждання народу" - розказує
одна жінка з Миколаївського р-ну, перший раз зустріла повстанців.
Один колгоспник з того ж таки р-ну, каже: "Скільки я перше думав, що
до появи бандерівців, порозбивали всі колгоспи, та як тільки я
пізнав трохи на той бік, що не дасть нам життя..."

Заста перший раз у хату з вапном, тому що вони вчли з масової гроб-
буки і люди, не знавши нас боялися пускати в хату, все ж таки до хат
впускають, хоча не всі. Переконавшись хто ви дійсно, починають
розмову, говорять про свої жай, згодять, якщо мають час. Населення
закликає, що нас не боїться, боїться тільки репресій над у заводу
звичайним перебуванням повстанців у них. Багато дітей, які вже про нас
чули, кажуть, що нас не боїться. Один десятилітній хлопчина, будучи
сам вдома, не хотів пустити в хату перехожих повстанців, думавши,
що це бандити. Скільки відкриває двері і замагається влізати. Повстанці
здерманя його, займає в хату, і виблискують, що він боїться, що це згодить
обиродуть хату, а мама як повернеться, батине. Вони повстанці сказав-
ли хто вони, та що злого нічого йому не зроблять, хлопчик зрадів: -
"Бандерівці! А де ви були, що вас так довго не було чути? Треба було
разу сказати, що ви бандерівці, тоді я не тікав би з хати, а сразу
відкрив! Коли повстанці відходили і почали його наказувати, щоб ніко-
му не говорив, про їхні відвідання, хлопчик сказав: "не біжтеся хіба ж
я не знаю, що ви страждаєте за народ. Москва експлуатує Україну, а
ми бідуємо". Правда також дітей зустрічається дуже рідко.

Після одного білоднічного переїзду повстанців більшовики робили
облаву в північній частині Миколаївського р-ну. Після облави по терені
що більше розійшлося розгосло про бандерівців. Люди підбадьоривалися,
казучи: "Слава хобі Господи, що повстали бандерівці та наженуть тро-
хи владі страху і покажуть колгоспи."

Авторитет українських повстанців серед народу зростає. Як і завжди
буває місце, с му польку повстанців населення приймає з радістю. Поява
повстанців додає їм скорку надії на скорше звільнення народу з колгоспи-
ного ярма. Ще сьогодні багато демократических вимовляють, що коли б на
занадок зійти, "бандерівці" робили мобілізацію, то вони в ЧА не підуть,
а підуть у повстанці. З іншого боку, коли дізнає, що звинувачення з пов-
станцями і знають нашу постану до всіх обов'язкових виконувати, по-
горджуть стрибком, що старіються ододути їм сміх, не хочуть з
такими і говорити, хоча стрибки не їх одностельчани, розсипши і гово-
рять.

Дуже популярні наші пісні серед населення, головне серед дітей.
Вистарять, що одна якась дівчина навчилася навіть пісні, як у скорому
часі її будуть співати всі дітвчата.

Загалом населення з досить конспіративно. Вони задержати в таємни-
ці побут повстанців, хоча навіть перше про це нічого не згадується.
Однак з багато з тих, що хочуть похвалитися своїми найбільшими роди-
чам, чи навіть знайомими про це, що в них були повстанці. Найме козний
господар має "своїх", "павлих" людей. Він з ними ділиться різними ко-
зирами, читаєть силіно пресу, політикуєть. У таких гуртах люди не
боїться один одного, вільно висловлюють свої думки.

Вільно кажуть про повстанців боялися. Підчас облави, яку робили в
Миколаївському р-ні, брали участь в пошуках три р-ни, однак німа
нічого ніхто з них не пішов у лісок, де могли бути повстанці. Цей страх
у начальства згаданого р-нів залякнуло, що в 1944 р., коли відішли МД
дали їм так доброго прочухання. Населення бачить це, і радіє, бо при
посії повстанців-а у оводні, начальство трохи смірає. Різночасно,
більшовики ч-рен своїм страх зроблять нам авторитет.

3. Адміністративна та її заархивована.
Всі члени партії в адміністративній заархивованій партії жми. До

...визначення тієї ж в Німеччині на посадах було багато безпартійних. З напливом демобілізованих партійців майже весь безпартійний елемент був утягнутий вліво. Сьогодні майже весь адміністративний, до сільськогосподарського включно /товари с/рад, колгоспів, фінагенти, а навіть частинно бригадирів/ - обсяжена членами партії. Довіряти їм треба вимірюючи партійний стаж, вони дістають праця, посади, без огляду на їх освітню обізнаність, а це непопулярно. Але не вивчаються та ці працівники на одному пості, а іншого - призначають на інший, все з такою посадою забезпечують. Крім партійних довіря мають ще й ті, що були евакуйовані з більшовицькими. Всіх цих, що були під німецькою окупацією, вказати на неблагонадійність елемент. Якщо хтось із партійних залишився під німцями без окремого доручення комзартів вразив членство ВКП/б/.

Вони в особливого напруження за призначення до роботи серед нихової адміністрації не помічається. Свою роботу виконують тільки в страху перед людовими зверхниками /щоб не втратити колоса/, та перед терором над. Безперестанні погрози, наляк згоря, засуди, заслання примушують адміністрацію працювати згідно з вимогами вищих властей. Найкращими працівниками виявляються ті, що були евакуйовані. Вони не найбільше задурманені більшовицькими "раді", становлять відносно ідейну частину громадськості СРСР. Ті, що були під німецькою окупацією виконують свої обов'язки автоматично, в страху перед начальством. Навіть частинка партійців, під час перебування на заході, до роботи як і до влади ставляться пасивно, а навіть і негачивно.

В роботі адміністрації живає всіх засобів, що ведуть до цілі: терор, розрив, інтелігент, обман, застрашування, конфіскації майна і т.д. Дозволяється все, щоб тільки виконати завдання. Вищі органи не тільки дозволяють, але й вказують тому напрямі інструкції. Як приклад послужить інспекторський репродукований Дунаївського р-ну в справі збирання контингенту: "Статистику контингенту, чи грошей належності від державних вказівок різних засобів, тоді можна від них отримати належне державі. От, наприклад, ідете до жита, де вам не хочуть дати грошей і кажете, що грошей ви знаєте, що в господаря з жита, /когда вам про ці жита ніхто не говорить/ і кажете їм жита. Жителі, навпаки цесь знайдете, щоб дати гроші на опритування: жовтаску на самогон, самогон, якуру в теляти, цукрові буряки і т.п., бо в кожній хаті знайдеться якийсь заборонений р-н. На випадок, коли б ви зразу і знайшли жита, кажіть, що це не ті, що мають бути в боргов. Тоді кажете дальше, щоб цесь знайти. Знайшовши кобуць, продайте дальше на 500 крб. Тоді ви будете мати подвійну користь: з однієї частини гроші за жита, по-друге, дальше бачите облік, скорше буде старатися адварті державі залежності".

Дунаївському р-ні дали уповноваження сільським властям /головам с/рад, фінагентам, агентам по заготівлі/ робити обліки, конфіскації майна, втрапувати, передавати до суду. Особним часом діяло вже до того, що роботу адміністрації очікують по кількості переданих осіб до суду. Р-н дав наказ, згідно якого, з кожного села мають дати контингент людей до суду за нещадку збіжжя /3-5 людей/. В деяких селах і передано над норму /4-8 людей/. Іх мають судити для постраху інших. Засуди великі. Одну жінку з села Балин Смирницького р-ну, чоловік якої загинув на фронті, засудили на 6000 /шість тисяч/ крб. грошової карі, що не виконала плану поставки молока на м. травень 46 р. /50 л./, та не виконала норми за 1945 р. Іншу жінку в тому ж селі покарали на 2000 крб. тек за нещадку молока до травня 46 р. відрезу на другий день після засуду і приказ судовий виконавець з р-ну стягати карі.

В Дунаївському р-ні на окремі зарплатні всі податки та поставки збиратимуть вночі, щоб днем не відривати людей від роботи, як також в тому, що вночі в на господарстві й корова колгоспників, яку дуже часто треба конфіскавати.

Всім працівникам, що працюють по установках та заводах Дунаївського р-ну, що мають до діла з харчпромом /молочозаводи, м'ясокомбінати/ контори заготівель і т.д. /, введено майна. Не попускають, що працівники подібних установ без наказу можуть "крутити". Іншими словами: коли крадемо, крадізь більше. Не розпорядження прийняли робітники з обуренням та наслідком на конто держави.

В секретній наказ мкр, що ті, які повернули в роботу у Німеччині й не поновили ще на нові роботи в Донбас, на Урал, чи Сибір - не сміють

і скуди відкрити поза межі свого р-ну. Коли такі звертаються за пропусками, пропусків не одержують. Такі люди позбавлені навіть можливості їздити кудись зчитися.

Останньою пайком наказів, яким забороняється продавати м'ясо без амбулаторного огляду, люди говорять, що це мало би бути в зв'язку з тим, що в Прокуратурі діяли підласку організація, яка продавала м'ясо з лавського м'яса.

На районних зборах сільських активістів пролеганти говорять відкрито, що ССРР з огляду на капіталістичними державами в війна з ними повинна, при цьому заохочують найкраще виконувати свої обов'язки, якнайскорше стягати податки, податки, контингенти, щоб тим добре підготуватися до війни.

Незважаючи адміністративні дії населення до величезна. Найбільше зношувана сільська та колгоспна управа, що безпосередньо в'їдається в кишеню селян і тим самим уможливають першими згачиванням своїх бід.

Партія опочується на бюрократичні рейки: справляють гупники, роз'їжджають автомашинами, мають пайки і т.п.. Замість партійця накушувати на кожному кроці, - викликаються ними, страшать дурних, особливо жінки партійних, що погані підчас війни. Народ бачить це все, і зростає невдоволення.

4. Релігійне життя.

Дозвіл на впровадження релігійного культу був народив спочатку багате місто, та надій. Але далша практика сільських у всіх ділянці скоро базена всі сподівання. Релігійне життя підпадає. На періоді розв'язної стоїть влада. Як через так і звичайність обложива непомирніми податками і від церкви 5-10 000 крб. податку річно/. Вірнічі допомагають опинувати податки, як церковні так і селянської. Одначе на все в силі допомоги. Церковні практики /відправи/ селянники мусять відправляти дуже рано і в скорому темпі, щоб люди мали де можливості йти на роботу. Найбільше докучило сільська адміністративна своїми самовільними позначеннями, прик., забороняють голови с/рад відправляти відпустя. В с. Сиворогах 80.7. був відпуст. На відпуст звільнює багато населення допомогники сіл, та голова с/ради заборонив відправляти службу Богу. Населення обурене розійшлося доміз. Коли тоді голова дозволив відправляти, але селянник не хотів. В с. Сиванівцях, Городоцького р-ну, голова с/ради наказав здавати по два хліби /із трьох/, які люди приносили на відправу парастасу за померлих та погібших на фронті. Цей хліб мали б в'їти додати для воєнних інвалідів, а фактично голова годує ними "гостей" з р-ну.

У багатьох селах люди відмовляються виходити в неділі та свята на роботу, йдуть у ті дні до церкви.

5. Матеріальне життя.

1. Село та харчування населення. Вільність сіл нашого терену полегшувати понад річками, печинами, які вилізуть глибинними яругами. Дати, звичайно, будовані з каменя, якого з тут доволі, рідше з дерева. Стріхи солом'яні, старі, діряві, порослі мохом. Нових будиноків з мало, і рідко в сільських активістів. Під бляхом можна побачити це старі передвоєнні будинки, нерозколоті забудовання /на всі/. Давня обстановка сіл, стара бідна: одна-дві старі лави, звичайні стіли, стара скриня, писанки, часом ліжко, або дошки на лаві і сниться. Все це старе спорожнівало. Нової обстановки майже немає.

На подвір'ї рідко в кого є живець, чи хитина. Дуже багато селян тримають худобу в сінях, або в конорі. Подвір'я без огорожі, рідко їх огорожені ґрати з дроту чи татунки, часом з каменя. Подвір'я маленькі, окопані від город. Звичай інвентар колгоспника невеличкий - корова /третина, а то і більше колгоспників корів не мають/, часом теля, 1-3 вівці, поросен, 2 - 10 курей. Селеми, паші, дров до налення майже не зустрічаються.

Дуже гарно виглядають городи колгоспників. Все тут дуже старанно оброблено, прополане, ніде не побачите згарижаного клатника огороди,

все на своєму місці. Тут є і грама жита, або пшениці, грама бараболі, кукурудзи, конопель, чорнику, цибулі, помідор і т.п. Города обробляють колгоспними радами та вечорами, а часом то й вночі, бо вдень мусять робити на колгоспних полях.

Село є багате й бідне, залежно від розположення села /стокове чи підгірне/, величини й якості присадибних ділянок, від правління селян та р-ну. Присадибні ділянки є переважно 0,30 - 0,60 га /та й земля де вони неціліє, не завжди однакова. Від цього залежить й урожай. Від сільських та районних властей залежить норма контингенту та якості платі за трудові. Так само і відносно роздачі соломки та іншого буряку для худоби.

Харчевий стан населення захвилий. Можна дивуватися, що люди при такому багатстві живуть, та це й так важко прийняти. Звісно рідко де в хаті зустрічається, а якщо і так, то з кукурудзяно-пшенично-життєвої мучки. В бідній частині печуть паливницю на плитках. Рано й вечером верять т.зв. "колотуку", страву з кукурудзяної мучки, приправленої цибулею. Нерівно досипають туди і пшеничних круп. Варять і буряковий борс, приправлений молоком, нерівно сметаню. Коли вже підруста картопля, вона й виявляється основним харчем колгоспників. Ідучи до колгоспу на роботу, бідніють не бере нічого. Декто бере 2 - 3 паливнички, або декілька баночок молока, не відходять їм. Дуже часто буває так, що колгоспники коло польових робіт, при відсутності наставників лягають на ріллі й лежать до вечора. Часом ламають навіть колгоспний інвентар /пашу, борону, сівалку/, щоб їм з ним у село до майстерні, а там, користаючи з часу, підміняють. В деяких селках люди виходять, як у день так і вночі на колгоспні ліси, де торішнього року були посаджені картоплі, вишкурту-ради та інші налізавогнілі картоплинки і там живаються.

Дяко року на передгір'ї в багатьох селах люди добре голодували. Голод і голоду в багатьох місцевостях /Івано-Франківській, Сатанівській, Острозькій, Червоно-Острозькій, Волинській - Проскурівській, 1 км. / південь від Києва та 114 днів дочкам, Починаючи Анні Дні 11 синів і дочок. В Рудці Смотрицького р-ну опухло з голоду бідняк 100 людей, двоє з них з голоду померли. В цьому селі люди були навіть звільнені від роботи. На роботу виходив лише той, де чувся на снігах. По селах, а ще більше по містечках поширюється через бідняк жebraцтво. Ходять жebraки старі й молоді, особливо інваліди. Дня // 25.7.46 р. один інвалід зі Старої Гути - тиф-и Смотрич, ходив по селі Іваківці, того ж р-ну та жebraв. Накравши трохи грошей, купив паливку самогона, випив і кинувся в річку. Не побачивши жінки й влягнувши його. На запитання чому він не зробив, сказав: "Я воявав на фронті, втратив ногу, а тепер у нас я і мій сім'я з голоду пухнуть? Як має так жити, то краще смерть собі зробити і не потрібний чоловік годі, як може добре робити, а коли зроблять його каліком, годі коч гині!"

Всиди погоня за хлібом. Люди виробляють, що мають, щоб лише купити хліба, чи картоплі. На базарах можна побачити людей з різними середовищами, які несуть бідняк, палички, все це призначене на продаж. Між продавцями є офіцери ЧА в золотих пагонах /лейтенанти, капітани, майори/, які хочуть продати товар, бо мовля, "я сьогодні оце не купив і покупили нет за що".

Населення сільське з того жазе, що цесь вкрав, використав та з приєднанням ділянок. За крадеж бідняком строго карають. Один колгоспник з с. Дніз /Сотр. р-н./ вкрав 15 кг. ріпаку й за це засудили його на 15 років тюрми. Другий колгоспник з с. Іваківці, того ж р-ну за крадеж 5 кг. ріпаку дістав 5 літ тюрми.

2. Колгосп та їх господарський стан. Про багатство колгоспу можуть найкраще сказати самі колгоспні будівлі. Здалека вони нагадують поміщицькі двори, та на близьку відстань показується вся біднота: будівлі пообвалювані без вікон, на під'їзді в насаді ремонт, часто поламавані нормативні. Всиди ковно селом, тном, брудом. По двері тиняться-сама шкура, кости та парки.

Звільнованими формами, що їх колгосп "оснащені найпердовіше в

в селі "Техніком", 4 бригаді, куди, окрім СССР нема такої техніки. Про це вказує засвідчений нам тими Сільськогосподарським документ з колгоспного архіву колгоспу ім. Мороз, села Рудка, Скотр. 3-ю, який подає ось який:

Власник мисл, бригадиром 4-ої бригади, в с. м. к. м. Трохимів в т.ч., до н. бригади 4 бригади принай від бывшего бригадира. 4 бригади тов. Тельного такової силі й інвентаря:

- коней
- волів
- коровів кінних
- коровів молочних
- вівців
- посторожків
- свинарств
- птаць
- інвентаря
- оружя
- плугів
- стільбег потрібних
- стільбег парних
- кравих спойових
- рубів
- сирів
- сінок 2-рядовий
- саносників
- чотириснадка
- кранків
- борів
- мотузків

(розібраний білий інвентар)

Цей акт зроблений у присутності завідувачого господарством тов. Соколатого і бывшего бригадира Тельного, та нового бригадира Кома з чим і розписується:

Завгосп. (Сорокалик)
 Бувший бр. 4бр. (+ + +)
 бригадир (Кома)

Оце 1 з "осищення" колгоспу "перевозов в селі "Техніком". В цьому колгоспі в 6-ть бригад. Основно таковою силою займаються трактори (2 - 2), які приїждять з МТС. Але, що при такій "техніці" нема змоги обробити з меншинею. А й та, що обробляється то лише так, щоб можна було позитувати про не який засіяти.

Не краще стоїть справа з колгоспном худобом. Не колгоспах в 5 - 20 корів, 20 - 30 ялівок, 20 - 100 курок. Свині в не вояд. За останнє з сину багато худоби загинуло, з с. Варіничих Сельськогосподарського 3-ю загинуло 100 коней, 6 корів, 30 курей. З багато таких колгоспів, де загинула вся худоба і нема ні одного, де щось не загинуло б. Худоба гине на черев поганій корм і злий догляд.

Тому, що худоба за сину масово загинула, більшовики почали накласти відповідальність за загинулу худобу на тих, що біля скоту ходять. В с. Кома у колгоспі здох вів. Відповідальними зробили Ізодового й вівк полав на суд. Суд присудив заплатити 15 000 крб.. Ізодовий купив молодого бика за 6000 крб., і передав колгоспові. Голова не погодився, новиле, за мало. Ізодовий купив за 2000 крб ялівку, але голо за зажадав це 6000 крб., бо в проважену разі справа мала знова опинитися в суді. Ізодовий не міг уже заплатити базаної суми ба на закуп вола й ялівки продав своє корову, одна цілої с'їм'ї. - Настужки білої вкрав хтось коня. За того коня суд присудив 8000 крб. Платити мали три настужки. Настужки пішли в Галичину й тут від в'їзюк купили 4 коні, за які заплатили 2000 крб. Одначе голова змагав це 6000 крб. Коли настужки не хотіли дати справа опинилася в суді. Тамі й подібні зухвальства колгоспного управління обурюють людей до злого.

Селянство масово розсередив колгоспний режимом, до колгоспного й державного майна ставлять халатно, мріючи стати комсом'їстним господарем.

3. О показуваннях каселення.

Цього року, б'льше, як коли обложено населення податками та контингентом. Збільшилася також частка на скорість здачі податків. Поза звичайним, порічним податком прийшлося платити ще 1 позикку, в середньому 300 - 500 крб. від колгоспного двору. Урядові платили 250 - 1000 крб. Найменше платили багатодітні вдови по швалях на фронті / 150 - 250 /, однак таких було дуже мало. Частина на здачу позикки був надірний. По селах роз'їздився всі крацінами р-ну, щоб прискорити стягнення позикки. На село Зелене, Дунаївецького р-ну наложено 102 000 крб., а протягом двох днів стягнули 112 000 крб. Подібно було в других селах.

На тик, що були в Німеччині наложено одноразовий податок 300-300 крб.

Р-и звертає особливу увагу на здачу молока. Кожен колгоспник має здати /незалежно чи в в нього корова й кури чи немає/ 135 л. молока, 240 яєць, 40 кг. м'яса. Німковитого звільнення від контингентів немає, в них часткові. Частково звільняють стариків /понад 60 років/, частину інвалідів та багатодітних вдів. Коли інвалід має корову, то в багатьох селах робили так, що корову не реєстрували на його лічку й від цієї корови наложено вже здавати певний контингент. Молоко мується мати 3,8% жиру, якщо не має, до ті треба докопувати.

До контингенту молока треба було в деяких р-нах /Вінковецький/ додавати ще 2 кг. масла, або сала. В деяких р-нах це сало відраховували /20 л. молока - 1 кг. сала, чи масла/.

Через контингентів усеюди однакові, однак частині звільнення, або надикки з різні в кожному р-ні, а навіть селі. Це все залежить від районного, чи сільського керівництва.

Постій, дня 15 серпня 1946 р.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 4 аркушів;
(чотири)
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____;
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада
20 червня 2018 року
(підпис)

І. Кардамала
(ініціали (ініціал імені), прізвище)